

Door *Caroline Wisse-Weldam*

Een tekst in drie delen

Inleiding

Elke dag lees je teksten. Soms doe je dit bewust; soms heb je helemaal niet door dat je een tekstje leest. Bijna elke tekst bestaat uit een inleiding, een middenstuk en een slot. Waarom zitten teksten zo in elkaar? En wat gebeurt er als je deze volgorde omdraait?

Uitleg

In deze lesbrief leer je hoe teksten zijn opgebouwd. Je gaat oefenen met de drie delen waaruit een tekst bestaat: de inleiding, het middenstuk en het slot. Kun jij een nieuwe inleiding schrijven? En hoort dat slot wel bij die tekst? Jij lost het op!

Opdracht 1

Een tekst is vaak uit drie delen opgebouwd: een inleiding, een middenstuk en een slot.

In de **inleiding** trek je de aandacht van de lezer. Je wilt dat de lezer de hele tekst gaat lezen. Je introduceert het onderwerp van je tekst. De inleiding is vaak één alinea.

In het **middenstuk** geef je informatie over het onderwerp. Het middenstuk bestaat vaak uit meerdere alinea's. In iedere alinea lees je iets nieuws over het onderwerp.

In het **slot** herhaal je de belangrijkste zaken in een samenvatting, geef je een conclusie, roep je mensen op iets te doen of geef je je mening.

Zoek de juiste inleiding, middenstuk en slot bij elkaar. Schrijf het zo op: 1-A-I.

Inleiding	Middenstuk	Slot
1. De 10-jarige Emily is heel goed in gebarentaal.	A. Met de nieuwe boot kunnen in één keer 120 mensen gered worden. Als de boot omslaat, draait hij vanzelf weer om. Hierdoor kan de boot altijd varen, ook met harde storm of onweer.	I. Sindsdien is de panda de superster van de dierentuin in de Amerikaanse stad Washington.
2. Verdrietig, verrast, blij, walging, angstig en boos.	B. De musicalsterren zaten ook aan boord van het vliegtuig en wilden de vlucht wat opvrolijken. Daarom zongen ze vlak voor vertrek het liedje 'Circle of Life' uit de musical.	II. Met de pagina wil Emily zo veel mogelijk mensen gebarentaal leren.
3. Koningin Máxima heeft de splinternieuwe boot van de reddingsbrigade gedoopt.	C. Na zes maanden binnen blijven, was het vandaag een blij dag voor panda Bao Bao. Ze mocht voor het eerst naar buiten. Bao Bao werd vorig jaar augustus geboren.	III. WhatsApp was afgelopen maand veel in het nieuws. Facebook heeft de app voor 14 miljard euro gekocht.

4. Nooit eerder werd er zoveel gewhatsapt op één dag.	D. Ze maakt er filmpjes van die te zien zijn op haar Facebookpagina 'Het gebaar van de dag'. Bijna 9.000 mensen volgen haar al.	IV. De boot kostte bijna 2,5 miljoen euro, maar dan heb je ook wat.
5. Aarzelend zet Bao Bao haar eerste stapjes.	E. Dit zijn emoties die van je gezicht af te lezen zijn. Bijna overal ter wereld reageren mensen hetzelfde op emoties.	V. Een video van het optreden werd in 1 dag al meer dan 2 miljoen keer bekeken op YouTube.
6. Passagiers van een vlucht in Australië zaten nietsvermoedend in het vliegtuig, toen ze plotseling verrast werden door de cast van de Lion King.	F. In 24 uur tijd zijn er 64 miljard appjes via de berichtendienst verstuurd, een record. Van die berichten zijn 20 miljard verzonden berichten en 44 miljard ontvangen berichten. Dat daar een verschil in zit, komt door groepsgesprekken: één verzonden bericht kan naar meer mensen verstuurd worden.	VI. Wetenschappers hebben ontdekt dat we wel 21 gezichtsuitdrukkingen hebben om emotie te laten zien.

Naar: www.jeugdjournaal.nl.

Opdracht 2

Deze tekst is alleen het middenstuk van een tekst. Lees de tekst en beantwoord daarna de vragen.

Tijdens de voorronde moest ik mijn werk voor een jury presenteren. Omdat het nog lang duurde voor ik aan de beurt was, liep ik een rondje om naar andere performances te kijken. Ik zag dj's, leuke bandjes, meisjes met een gitaar die heel zielig over hun ex zongen, een jongen met een verhaal over een zwerver, een meisje met een gedicht over Sotsji, dansgroepjes ...

Voor ik het wist, was ik aan de beurt en kon ik mijn portrettenreeks *Oh no! Oh my! What have we done?!* laten zien. Het zijn vijf portretten van vrienden die schrikken. Om het in het thema 'Wordt vervolgd ...' te laten passen, heb ik weggelaten waarvan ze schrokken. Dat was blijkbaar goed genoeg want ik won de tweede prijs. Op mijn juryrapport stond onder meer dat er veel emotie in mijn werk zit. Verder stond er nog van alles op, maar geen enkele kritiek. Jammer, want nu weet ik nog niet hoe ik volgend jaar eerste moet worden. Ach, een tweede prijs is niet zo slecht. Ik kreeg veel kaartjes voor musea. Leuk, maar ze hadden ook wel snoep of chocola mogen uitdelen. Of art supplies, dat zou pas leuk zijn.

Naar: <http://www.sevendays.nl/artikel/190844>.

- 1 Lees de drie inleidingen. Welke van de drie inleidingen past boven het middenstuk?
  - a Wil jij volgend jaar ook meedoen aan de Kunstbende? Hier nog wat tips.
  - b Iedereen heeft in zijn jeugd weleens een kunstwerk gemaakt en er misschien wel van gedroomd hoe het zou zijn om mee te doen aan een kunstwedstrijd.
  - c Onlangs was de voorronde van de Kunstbende Noord-Holland. En ik heb meegedaan in de categorie expo. Alles vond plaats in het spectaculaire plaatsje Alkmaar. Of all places ... Ach ja, het was wel gezellig in de auto ...
- 2 Leg je antwoord uit.
- 3 Welk slot past onder het middenstuk? Lees alle drie de mogelijkheden.
  - a Doordat ik niet gewonnen heb, vond ik er geen bal aan.
  - b Al met al was het een leuke, veelzijdige dag in Alkmaar. Veel gezien, veel gehoord, helaas weinig geleerd alleen ...
  - c Mijn ouders en vrienden zijn onwijs trots op me en dat is het belangrijkste.
- 4 Leg je antwoord uit.

Opdracht 3

De volgende tekst komt uit de *Kidsweek*, week 14, 2014. Hij bestaat uit vier alinea's. Ze staan nu niet in de goede volgorde.

Voorlezen voor een kopje

Alinea 1:

Even verderop bij Guus zijn Qu en Gabriella wat verlegen. Ze blijven in hun krabpaal zitten als hij aan *Joris en de geheimzinnige toverdrank* begint. Na een tijdje sluipt Gabriella op hem af. Guus leest rustig door en steekt zijn hand uit om haar te aaien, zonder op te kijken van zijn boek. Ze draait nieuwsgierig om hem heen, geeft een kopje en blijft gezellig in Guus' buurt. Qu blijft zitten waar-ie zit en valt langzaam in slaap.

Alinea 2:

'Dit was superleuk en dat vonden de katten ook. Je zag echt dat ze snel aan me wenden', zegt Guus als het lezen er na een halfuurtje op zit. Noah is het helemaal met hem eens. Poekie zit nog steeds spinnend naast hem. 'Zijn staart kriebelde zo gezellig in mijn nek. Dit zou ik wel elke dag willen doen!'

Alinea 3:

'Katten vinden het leuker als wij voorlezen dan wanneer volwassenen dat doen. In kinderboeken zit fantasie en onze stemmen zijn niet zo zwaar', denkt Noah. Samen met Guus neemt hij vanmiddag de proef op de som. Met hun lievelingsboek onder de arm stappen ze allebei een eigen kamertje in. Noah ploft op Poekies krabpaal en slaat *Fantasia* open. De kat komt meteen op hem af en snuffelt aan zijn schoenzolen. De geur bevalt hem en hij springt soepel de paal op. Met zijn staart in de lucht en zijn rug gebold vleit Poekie zich tegen zijn nieuwe kamergenoot aan. Dan springt-ie weer op de grond, scherpt zijn nagels aan de paal, eet wat brokjes en komt weer luid spinnend naast Noah zitten. Die leest onverstoort verder.

Alinea 4:

In de Verenigde Staten is het al een succes: kinderen die asielkatten voorlezen. De kinderen leren zo beter lezen en de katten raken gewend aan mensen. Het dierenasiel in Amersfoort probeerde het een middagje uit.

- 1 Welke alinea is de inleiding?
- 2 Welke alinea's behoren tot het middenstuk?
- 3 Welke alinea is het slot?
- 4 Noteer de goede volgorde van de alinea's.

Opdracht 4

De volgende tekst komt uit de *Kidsweek*, week 13, 2014. Hij bestaat uit drie alinea's. Ze staan nu niet in de goede volgorde.

Robots op de redactie?

Alinea 1:

Kunnen we nu bij *Kidsweek* onze spullen alvast pakken? Een Zweedse onderzoeker probeerde dat uit te zoeken. Hij liet 46 studenten twee artikelen lezen. Het ene geschreven door een mens en het andere door een robot. De studenten wisten niet welk stuk ze kregen, ze moesten het alleen lezen en zeggen wat ze ervan vonden. Op veel punten scoorden de robotstukken ongeveer hetzelfde als de mensenstukken. Het grootste verschil? Robots schrijven betrouwbaarder en geven meer informatie. Een duidelijke overwinning voor hen dus? Nou nee. De studenten vonden de artikelen van de mensen fijner om te lezen en minder saai. En zeg nou zelf, wie wil er nou een saai stuk lezen?

Alinea 2:

Voorlopig blijven er op onze redactie dus gewoon mensen werken. Toch kunnen wij best wat hulp gebruiken van journalisten in de dop. Lees snel verder op pagina 12 en 13 en wie weet sta jij binnenkort in *Kidsweek* met je eigen dierenreportage!

Alinea 3:

Een opvallend nieuwsbericht verscheen vorige week op de site van de Amerikaanse krant *The Los Angeles Times*. Het ging over een aardbeving, maar dat was niet zo bijzonder. Wel de manier waarop het bericht was gemaakt. Een robot had het hele stuk geschreven. Niet een mensachtige machine die op een toetsenbord tikt, maar een computerprogramma. Dat kan helemaal zelf een artikel schrijven als het maar genoeg informatie krijgt. Voor de zekerheid las een redacteur het artikel nog wel even na voordat het op internet kwam. En wat bleek? Het bericht was prima. En er zijn al meer bedrijven die robots aan het werk zetten om stukjes te schrijven.

- 1 Noteer de goede volgorde van de alinea's.
- 2 Welke alinea is het slot?
- 3 Wat voor soort slot is dit: een samenvatting, een conclusie, een oproep of de mening van de schrijver?
- 4 Leg je antwoord uit.
- 5 De inleiding ontbreekt. Schrijf zelf een passende inleiding. Trek de aandacht van de lezer en introduceer het onderwerp.